

REMISSVAR
Fi2025/02010

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Bakgrund

Nordmalings kommun har utsetts till remissinstans avseende justerad beräkning av administration i kostnadsutjämningen för kommuner och regioner. Nordmalings kommun påverkas i stor utsträckning av de föreslagna förändringarna och ser stora utmaningar med införandet.

Promemorians förslag

I denna promemoria föreslås ändringar i tillägget för administration i kostnadsutjämningen för kommuner inom det kommunalekonomiska utjämningsystemet. Förslaget innebär att tillägget i högre grad ska gå till de mest glesbefolkade kommunerna, samtidigt som befolkningsmässigt mindre kommuner även i fortsättningen ska få ersättning för merkostnader för administration. Syftet med förslaget är att låta modellen för tillägg för administration i kostnadsutjämningen även i fortsättningen vara enkel, samtidigt som den inte ska riskera att bidra till en kommunindelning som inte är hållbar på lång sikt.

Nordmalings kommuns yttrande

Nordmalings kommun ställer sig kritisk till förslaget om förändrad beräkning av administration i kostnadsutjämningen. Den primära orsaken är den stora svängningen i resursfördelningen mellan kommuner. Nedan följer de synpunkter Nordmalings kommun lyfter fram.

Helhetsperspektivet

Nordmalings kommun är kritiska till att ur hela utjämningsystemet som består av fem delar endast ta ett av åtta kriterier ur delen som berör kostnadsutjämning. Detta görs dessutom utan att uppdatera glesbygdsvariabeln till en mer träffsäker modell. Förslaget ger inte kommunerna ersättning för de faktiskt administrativa kostnaderna på ett logiskt eller rättvisande sätt.

Kommuner har ett stort behov av långsiktiga planeringsförutsättningar. Det förslag som promemorian lägger fram, som endast berör en liten del i utjämningsystemet, men som ger betydande konsekvenser för många av de mindre kommunerna, på ett eller annat sätt, skapar osäkerhet och farhågor inför framtiden. Ett omfattande arbete med utredningen Nätt och jämnt

som skulle skapa långsiktiga förutsättningar berörde dessa parametrar. Nordmaling uppfattar att detta förslag var väl genomarbetat och skulle innebära mindre svängningar.

Gleshetsmålet och träffsäkerhet

Gleshetsmålet anser Nordmalings kommun innebära för stora svängningar i resursutjämnings. Gleshetsmålet innebär även att medel tenderar att fördelas om till kommuner med stor yta som ger en gles befolkning men som per automatik inte får ökade administrativa kostnader som följd.

Nordmalings kommun anser att förslaget i modellen prioriterar enkelhet framför träffsäkerhet.

Avsaknad av införandebidrag

Som regel tillämpas införandebidrag vid större förändringar i den kommunalekonomiska utjämnings. I detta förslag lämnas inget utrymme för införandebidrag. Det innebär att förändringen träder i kraft i full kraft vilket ger orimligt stora svängningar i utjämnings. För Nordmaling innebär förslaget -12 Mkr vilket motsvarar 2 % resultat. Denna svängning motsvarar nivån på en normalkommuns resultatnivå vilket bör vara motiv till införandebidrag.

Då kommunens budgeterade resultat för 2026 uppgår till 6 MSEK innebär bortfallet att Nordmaling skulle tvingas planera för ett underskott på -6 MSEK. Detta ställer kommunen inför en direkt konflikt med kommunallagens balanskrav. En sådan utveckling riskerar att motverka målsättningen om en god ekonomisk hushållning och ett konkurrenskraftigt skattetryck i hela landet. Givet en utdebitering på 23,25 kr motsvarar detta en skattehöjning på cirka 70 öre.

Incitament till kommunsammanslagningar

Det går av promemorian att tolka att förändring i utjämnings ska skapa incitament till kommunsammanslagningar. Nordmalings kommun ställer sig inte emot kommunsammanslagningar men anser att detta bör ske genom ett frivilligt engagemang med andra typer av incitament. För Nordmalings kommun finns idag inga tänkbara sammanslagningar men dock goda möjligheter till mellan kommunal samverkan. Dock inte med möjlighet till effekthemtagning motsvarande förslaget i utjämnings.

Sammanfattning av yttrandet

Ambitionen att stärka de mest glesbefolkade kommunerna är bra men Nordmalings kommun är kritiska till förslaget och vår förhoppning är att detta inte genomförs då det skulle få väldigt stora följder för vår kommun.

Vi tror inte på att bara gå in och förändra en parameter i ett komplext system utan då behöver helheten ses över. Skulle detta trots allt genomföras så krävs det införandebidrag och en införandeperiod för att vi ändå på något sätt ska få möjlighet att försöka lösa den situation som i sådant fall uppstår.

Nordmalings kommun 2026-01-24